

HVITE
BUSSE

Reis bakover. Tenk fremover.

KUNNSKAPSREISER

GJØR HISTORIEN LEVENDE LA SKOLEREISEN SETTE SPOR

Kunnskapsreiser for skoleungdom til minnesteder i Europa for å skape bevisstgjøring rundt temaer menneskerettigheter, menneskeverd og demokrati.

En reise med mening

En reise med HVITE BUSSER er aktuelt, sted- og tidløst og skal inspirere til å:

- ta personlig ansvar
- skape og forsterke en bevisst holdning
- forsterke gode handlinger og valg
- være oppmerksomme
- reagere på fordommer, myter og holdninger som ikke er basert på menneskers likeverd

REIS BAKOVER TENK FREMOMER

«Vi fikk bedre kontakt med de andre i klassen», sier en elev som har vært på tur. Vi i **Hvite Busser** er opptatt av å bruke turene til å skape et godt samhold i gruppen, der alle blir inkludert. Det er viktig for oss at alle deltakerne sitter igjen med gode minner, der ettertanke og gode opplevelser kombineres. Ved siden av det faglige opplegget setter vi av tid til å ha det hyggelig og sosialt, blant annet med fine kulturopplevelser og fornøyelser.

Vår Visjon:

Hvite Busser skal arbeide for demokrati, menneskeverd og Menneskerettighetene, gjennom reiser med mening.

Hvite Busser sin visjon gjenspeiler seg også i Kunnskapsløftet:

«Synet på menneskets likeverd og verdighet er en spore til stadig på nytt å sikre og utvide friheten til å tro, tenke, tale og handle uten skille eller kjønn, funksjonsevne, rase, religion, nasjon eller posisjon. Dette grunnsyn er en varig kilde til endring av samfunnet for å bedre menneskenes kår.»

Hvite Busser har lang erfaring med kunnskapsreiser for skoleungdom. Vårt mål er å bidra til å skape et mer inkluderende samfunn, både i skolegården og i samfun-

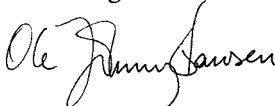
net for øvrig. Underveis i turene jobber vi aktivt med hvordan våre holdninger og verdier preger våre handlinger i det daglige liv. Alle skal føle seg trygge på tur og **Hvite Busser** har derfor et stort fokus på sikkerhet.

Hvite Busser har som motto at vi «reiser bakover og tenker fremover». Møtet med grusomhetene i konsentrasjonsleirene Auschwitz og Sachsenhausen gir uslettelige inntrykk. De får oss til å tenke. Hvordan var det mulig å utøve slike grusomheter mot hverandre?

Stadig leser vi om konflikter, vold og overgrep ute i verden. På vår hjemlige arena kjenner vi til mange eksempler på at menneskeverdet krenkes, blant annet gjennom rasisme, vold, mobbing og utstøting i skolen, på arbeidsplasser og på nettet.

Ved å arrangere reiser for skoleklasser ønsker **Hvite Busser** å bidra til å skape en mer inkluderende og tolerant verden.

Med vennlig hilsen

Ole Johnny Hansen
Daglig leder

Støtteerklæring – kunnskapsreiser til tidligere konsentrasjonsleire

I over 20 år har det blitt arrangert reiser for ungdom til tidligere konsentrasjonsleire i Europa. Viktige reisemål har vært Auschwitz-Birkenau i Polen og Sachsenhausen og Ravensbrück i Tyskland. Kunnskapsdepartementet har gjennom mange år sett på kunnskapsreisene som verdifulle bidrag til den undervisningen som den norske skolen gir om denne viktige perioden av vår nyere historie. Ved å la norsk ungdom besøke konsentrasjonsleirene har elevene fått anledning til å komme tettere inn på det tyske nazi-regimets grusomheter.

Også i nyere tid finnes det eksempler på både politiske, etniske og religiøst begrunnede massakre, terrorhandling og folkemord, som i Kambodsja på 1970-tallet, i Rwanda, Bosnia og Nord-Irak på 1990-tallet, og i Sudan på 2000-tallet. Terroren som rammet oss 22. juli 2011 viste at heller ikke Norge er immun mot denne typen politisk motivert vold.

Kunnskapsreisene til konsentrasjonsleirene kan være et viktig supplement til skolens øvrige arbeid mot destruktive holdninger som rasisme, antisemitisme, og nynazisme. Det gjelder spesielt dersom de skoler og klasser som gjennomfører slike reiser har gode faglige og pedagogiske opplegg, og ikke minst legger inn tilstrekkelig tid til bearbeiding av inntrykkene i etterkant av reisen. Vi lærer av vår egen, nære fortid for å unngå at slike hendelser skjer igjen.

Hilsen
Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsminister Oslo, 20.01.14

HVITE BUSSE

Reis bakover. Tenk fremover.

HISTORIEN OG FAKTA HVITE BUSSE

HVITE BUSSE formidler informasjon om menneskerettigheter, demokrati og ivaretagelsen av menneskets verdi ved å bruke kunnskapen og minnene vi har etter 2. verdenskrig.

Dette gjør vi ved å tilby reiser ut i Europa til minnesteder, konsentrasjonsleirer og informasjonssentra i kombinasjon med flotte kulturelle og spennende reisemål.

Selskapet Hvite busser AS eies i sin helhet av Stiftelsen Hvite busser til Auschwitz®. Vår første reise med skoleungdom til Auschwitz gikk i 1992 og siden da har rundt 150.000 deltagere vært på kunnskapsreise med HVITE BUSSE.

HVITE BUSSE er en ideell virksomhet uten offentlig støtte. Eventuelle overskudd i selskapet går til utvikling av produkter som for eksempel dokumentarfilmer og reisedagbøker som kommer våre deltagere til gode. Ingen eiere kan ta utbytte fra driften. HVITE BUSSE er partipolitisk og religiøst uavhengig.

I motsetning til hva navnet HVITE BUSSE skulle tilsi så eier HVITE BUSSE ingen busser. Navnet er til minne og ære om en fantastisk redningsaksjon som fant sted ved slutten av 2. verdenskrig våren 1945.

Dette var en redningsaksjon som hentet rundt 20.000 fanger fra konsentrasjonsleire i det krigs-

herjede Europa. Nordmannen og diplomaten Nils Christian Ditleff fikk ideen til aksjonen. Den svenske greven Folke Bernadotte var visepresident i Svenska Röda Korset, og han overtok prosjektet, fordi han hadde gode forbindelser med tyskerne. Han forhandlet direkte med SS-sjef Henrich Himmler, og fikk frigitt mange tusen navngitte fanger.

Stiftelsen Hvite busser til Auschwitz® valgte å videreføre navnet på denne enestående redningsaksjonen for å vise hvilke konsekvenser enkeltmenneskers handlinger kan føre til.

Det var og er fortsatt enkeltmennesket som plasserer andre mennesker i grupper og utøver vold og brudd på menneskerettighetene. Det var og er også enkeltmennesker som kan skape vennskap, forsoning og slike store redningsaksjoner som "Operasjon de hvite bussene" våren 1945.

En busstur, jeg er sliten, glad og mett.
Tull og tøys er grunnen til at jeg er trett.
Vi reiser, vi er mange, vi er sammen.
Alt her er bare gøy og fryd og gammen.

De var mange, de som før oss reiste her.
De var triste, helt alene, ute der.
Familien skal aldri mere se dem.
Sorg, frykt, savn, tomhet verker i hver lem.

Så er de fremme, deles opp i to.
"De friske der! De syke skal få ro!"
De deler seg, kommando'ne er harde.
I snøfokk kaldt, med ben og armer bare.

De syke føres bort, hvor skal de hen?
På plassen står redde, slitne menn.
Så ser de røyken stige over taket.
Våre venner kommer aldri mer tilbake.

Så venter bare arbeid og fornedring.
Soldaten tar den døde mannens gullring.
Han sparker liket ned i ildens vrede.
Å se det brenne fyller ham med glede.

Ved krigens slutt er deres mager tomme.
Men snart er tid for sult og redsel omme.
De hvite busser kommer, det blir glede.
Nå drar de endelig fra dette stedet.

Nå er det vi som kjører hvite busser.
Vi skal gå der dystre minner enda blusser.
Vi skal se det triste øyne så den gangen.
Og vi hører fortsatt den fortvilte sangen.

Kristiane 2008

MINNER OG OPPLEVELSER

HVITE BUSSER ønsker at våre kunnskapsreiser skal gi varige minner. Deltagerne kommer hjem med minner og en bevissthet rundt betydningen av kunnskapen om menneskeverd og menneskerettigheter.

Alle våre reiser har en temareiseleder fra HVITE BUSSER. Han eller hun er også turteknisk reiseleder, og vil gjøre sitt beste for at du som deltager skal få en god opplevelse og innsikt.

Alle reiser som har utreise og retur med buss fra Norge er med norskeid busselskaper. Vil gruppen reise med fly kan HVITE BUSSER også legge til rette med å bestille flybilletter og sørge for transport i henhold til dagsprogrammet som avtales.

Under litt lengre kjøreetapper vises det film i bussen. Noen av disse er egenproduserte dokumentarfilmer med tidligere norske konsentrasjonsleirfanger. Andre filmer omhandler tema menneskeverd, og noen er hyggelige og morsomme underholdningsfilmer.

I noen av leirmuseene og minnestedene har de egne guider, og i andre er det HVITE BUSSERS temareiseledere som guider.

Vi ønsker at våre deltagere også skal ta med seg gode minner hjem, så noen dager flytter vi fokus bort fra leirene, og våre deltagere får noen timer for seg selv i bykjernen i de byene vi besøker.

Vi legger også til rette for at gruppen kan besøke andre museer som enten er ren fornøyelse eller som har en kobling til temaet menneskeverd.

FORBEREDELSE OG ETTERARBEID

Gratisprinsipp

På våre nettsider vil man også finne henvisning til håndtering av gratisprinsipp og dugnad i skolen.

Dokumentarfilmer

HVITE BUSSE har gjennom flere år intervjuet og dokumentert historier til over 100 tidsvitner. Noen av historiene er dramatisert og filmet. Våre deltagere vil i løpet av sin kunnskapsreise med HVITE BUSSE få se noen av disse filmene.

Filmene er med tidsvitner fra forskjellige leire. Noen var politiske fanger, noen var kvinner, menn og noen var jøder – og noen var barn.

Filmene er ett av mange samarbeidsprosjekter mellom Stiftelsen Hvite busser til Auschwitz® og Catapult Film AS, og er laget med støtte fra Utenriksdepartementet.

For at elevene skal få et best mulig utbytte av kunnskapsreisen med HVITE BUSSE har vi laget et undervisningsopplegg som kan benyttes.

kunnskapsreiser uten at det skal skape merarbeid for den enkelte elev.

På www.hvitebusser.no finner du mer informasjon om dette.

Opplegget er basert på kunnskapsløftet og dagens fag- og læreplaner. Noe av dette kan også brukes dersom reisen går i foreldrereggi.

Oppgavene er laget med tanke på at man skal ha et minimum av kunnskap før man drar på våre

Jødejenter

Du kom til vår verden
I 1942
En sjarmerende pike
Som smilte og lo

Le lille pike
Du vet ikke at
Verden er fylt
Av grenseløst hat

Dine foreldre
Ble lyst i bann
Så dere måtte flykte
Til fremmede land

Lek lille pike
Du vet ikke at
I morgen tidlig
Blir dere tatt

Togdøra åpnes
De lyser mot deg
Tre løgnaktige ord:
«Arbeit macht Frei»

Tro lille pike
Du vet ikke at
Tusner av jøder
Skal gasses snart

Din mor og din far
Blir borte for deg
I stripete drakter
Drar de sin vei

Be lille pike
Du vet ikke at
Du skal føle smerte
Få ville klart

Sulten og kald
Redd og alene
Uten identitet
Med et nummer på benet

Håp lille pike
Du vet ikke at
Dine foreldre
Skal brennes i natt

Auschwitz' vegger
Hvisker 60 år etter
Om tortur og galskap
Og søvnløse netter

Hvil lille pike
Du kom aldri hjem
Du gikk opp i røyk
I 1945

Takk
Elise Karoline Kristensen
10. klasse ved Liland skole i Evenes

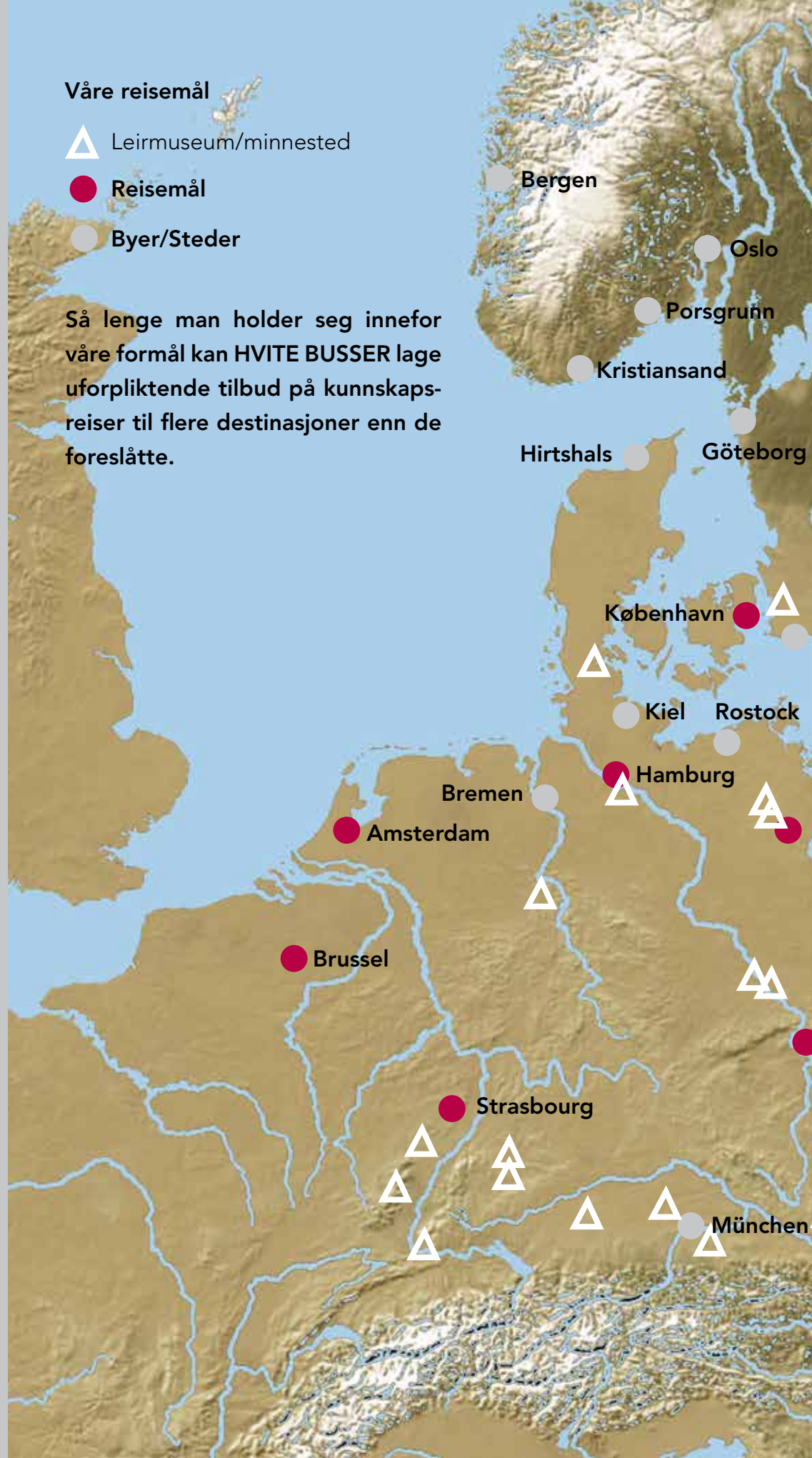
Våre reisemål

△ Leirmuseum/minneste

● Reisemål

○ Byer/Steder

Så lenge man holder seg innefor
våre formål kan HVITE BUSSENER lage
uforpliktende tilbud på kunnskaps-
reiser til flere destinasjoner enn de
foreslätte.

DINE ØNSKER VÅR TILPASNING

Ta bussen eller fly direkte dit du ønsker. Bo i sentrum eller utenfor bykjernen. Vi tilrettelegger så langt det er mulig.

Innholdet i våre kunnskapsreiser har balanse mellom det faglige, det tematiske og de gode sosiale opplevelsene

Våre reiseprogram og priser er basert på reiser fra Oslo eller Kristiansand. Om ønskelig kan vi også hente andre steder. Ved bestilling av reise kan man be om et uforpliktende tilbud med bussen til/fra skolen. På de neste sidene presenterer vi noen av de forskjellige landene vi har som reisemål.

**Hvite busser AS er medlem av
Reisegarantifondet. Se www.rgf.no.**

Hvite busser AS har også en 24-timers beredskapsordning med Sjømannskirken i tilfelle større eller mindre ulykker hvor krisehjelp til våre deltagere er nødvendig. Ordningen inkluderer alle våre reisende.

Reisemål POLEN

Ved våre kunnskapsreiser til Polen er vakre Krakow ofte et selvsagt reisemål. Her ligger leirmuseet Auschwitz bare en times busskjøring unna og saltgruvene i Wieliczka er også absolutt verdt et besøk.

Auschwitz er kanskje det mest kjente symbolet på nazistenes industrielle massedrap på jøder og andre folkegrupper.

I Auschwitz 1 får våre grupper en omvisning med guide fra museet. Her kan man se mengder med hår, sko, briller, koffertar og proteser fra de mange millioner som ble offer for nazismen.

I Auschwitz 2 – Birkenau får man se omfanget og den ufattelige størrelsen på det som utgjorde leir-

komplekset. Også her er det lokalguide med gruppen.

Polen er ikke bare leirmuseer av tidligere konsentrasjonsleire. Ved våre reiser hvor vi ankommer Swinoujscie eller Gdynia nord i Polen, vil man fra bussvinduet på vei syddover få med seg et variert kulturlandskap, – fra lange sletter til høye fjell og byene vi besøker har et rikt utvalg i butikker, severdigheter og kafeer.

Krakow

I Krakow er det normalt satt av tid slik at man kan handle eller gå på kafé. Midt på markedsplassen ligger en gammel markeds hall hvor man kan få kjøpt suvenirer som flotte sjakkspill, krystall og ravsmykker. Om været tillater det kan vi anbefale at man setter seg på en av de mange fortauskafeene rundt markedsplassen og ser på folkelivet.

Under oppholdet her besøker vi også de berømte Saltgruvene. Her får man en spaseretur langt under jorden i de gamle gruvegangene hvor det finnes flotte kunstverk og lysekroner laget av salt. Alt laget av arbeidere.

Gdansk

Gdansk ligger i det pommerske voivodskap, og består i realiteten av tre byer; Gdansk, Sopot og Gdynia. Sopot er en velkjent badeby, og her er det et yrende liv på den flotte badestranden om sommeren.

Gdynia er først og fremst en fergehavn, men har i etterkrigstiden også sett en oppblomstring av kultur og aktiviteter.

Gdansk er bokstavelig talt bygget opp stein for stein etter 2. verdenskrig. Byen ble bombet sønder og sammen, og gjenoppbyggingen har tatt tid og krefter. Men resultatet er helt fantastisk!

Ca. 35 km øst for Gdansk finner vi leirmuseet Stutthof. Det var her 271 norske politifolk ble internert desember 1943 da de ikke ville avgi lojalitetsløfte til okkupasjonsmyndighetene i Norge. Omvisningen her foregår med lokalguide.

Det var bra at vi var oppe så tidlig - så fikk vi masse ut av dagene!

Hovedstaden og dødsmarsj

I Polen finner man også en rekke andre steder som man kan legge sin reise til. I hovedstaden Warszawa finner man alt man måtte ønske seg av polsk historie, opplevelser og kultur.

Fra Warszawa kan HVITE BUSSER legge til rette for et besøk til minnestedet Majdanek, leiren hvor blant annet noen få norske politiske fanger sammen med tusen andre ble sendt på dødsmarsj mot Auschwitz, over 30 mil vestover.

Reisemål

TSJEKKIA

Ønsker man å inkludere et besøk til Tsjekkia overnatter vi som regel i den vakre hovedstaden Praha. Denne byen har i over tusen år vært Tsjekkias kulturelle, økonomiske og politiske sentrum.

Normalt setter vi av en hel dag til å utforske denne unike byen. Dagen starter med en spasertur fra Hradcany høyden og Praha Borgen, ned mot sentrum og over den vakre Karlsbroen med alle sine statuer. Spaserturen avsluttes ved det fantastiske astronomiske uret. Dette uret sitter på ytterveggen til det gamle rådhuset i sentrum av byen.

Etter at omvisningen er ferdig gis det anledning til å spise og utforske sentrum på egenhånd.

Lidice og Theresienstadt

I kombinasjon med besøk i Praha tar vi bussen til vårt hovedmål for besøket i Tsjekkia; Lidice og Theresienstadt.

Vi fikk bedre kontakt med de andre i klassen.

Lidice var en gang en landsby som ble fullstendig utslettet av nazistene som en hevnaksjon, mens Theresienstadt fungerte som oppsamlingssted, propandaleir og ghetto for den jødiske befolkningen.

I Theresienstadt er det gjort lite med bygningene siden 2. verdenskrig, og vi spaserer til de små museene i de samme gatene der tusener på tusener av jødiske familier ble stuet sammen og led gjennom flere år.

I kombinasjon med Praha kan man inkludere Berlin og Krakow eller bare en av stedene for å gjøre reisen kortere.

Berlin har over hundre kinoer, rundt 50 teatre, bortimot 300 bibliotek i tillegg til de omtrent 170 museene. Dette sammen med Berlin Zoo og Madame Tussauds, gjør at det ikke burde være mulig å kjede seg i denne byen.

Vi legger normalt opp til at det blir tid til å besøke museer, samt en sightseeing med bussen i sentrum hvor vi ser de mest kjente landemerkene i Berlin, som blant annet Brandenburger Tor – selve symbolet på den delte og gjenforente by.

Det gis også anledning til å rusle på egenhånd i en av Berlins mange bykjerner. For de som er sultne finnes utallige kafeer og restauranter, og har du penger igjen finnes det også et bredt utvalg av butikker for enhver smak.

Grupper som bestiller en kunnskapsreise med HVITE BUSSER får tilsendt tips om museer og flere forslag til vandreturer som vi anbefaler.

Reisemål TYSKLAND

Våre hovedreisemål i Tyskland er leirmuseene Ravensbrück og Sachsenhausen litt nord for Berlin eller Neuengamme ved Hamburg, men det er også normalt satt av tid til å utforske Tysklands spennende hovedstad, Berlin.

Under vårt opphold i Tyskland fokuserer vi på det moderne Tyskland, den kalde krigen, demokratiet og dets betydning for dagens Europa.

Bra at klassen ble mer samlet.

På veien inn til Berlin sydfra passerer vi rester av den en gang så forhatte muren.

Reisemål

FRANKRIKE

Konsentrasjonsleire og fangeleire fantes spredt over hele Europa, og i vårt program kan man også finne reisemål som inkluderer Frankrike.

I Frankrike besøker vi menneskerettighetsbyen Strasbourg og leir-museet Natzweiler, hvor de norske NN-fangene ble sendt våren 1943.

Minner for livet.

Strasbourg er sete for flere viktige europeiske institusjoner. Det er her man finner Europaparlamentet, Europarådet og Den Europeiske Menneskerettighetsdomstolen, som siden 1950 har hatt som oppgave å håndheve den Europeiske menneskerettskonvensjonen.

Om gruppen ønsker det, kan HVITE BUSSE sende forespørsel om besøk.

Byen Strasbourg er også kjent for sine kulturelle og historiske bygninger, og det gis omvisning med lokalguide.

HVITE BUSSE

Reis bakover. Tenk fremover.

Hvite busser AS
Porselensvegen 16
3920 Porsgrunn

Telefon: 35 93 31 10

Telefaks: 35 93 31 11

www.hvitebusser.no

hvitebusser@hvitebusser.no

Siste stopp

Se deg nøye omkring lille venn

Dette stedet ser du aldri igjen

Ta inn dine siste åndedrag

I morgen er det ingen ny dag

Ta av deg klærne, legg dem ned

Gå inn i dusjen hvor mange led

Livet ditt er snart slutt

Du som var så fin en gutt

Se deg nøye omkring lille venn

Dette stedet ser du aldri igjen

Irmelin, 16 år